

NORSK LOVTIDEND

Avd. I Lover og sentrale forskrifter mv.

Utgitt i henhold til lov 19. juni 1969 nr. 53.

Kunngjort 16. desember 2021 kl. 16.00

PDF-versjon 23. mars 2022

15.12.2021 nr. 3602

Forskrift om endring i forskrift om utførelse av arbeid, bruk av arbeidsutstyr og tilhørende tekniske krav (forskrift om utførelse av arbeid)

Hjemmel: Fastsatt av Direktoratet for Arbeidstilsynet 15. desember 2021 med hjemmel i lov 17. juni 2005 nr. 62 om arbeidsmiljø, arbeidstid, stillingsvern mv. (arbeidsmiljøloven) § 1-3 tredje ledd første punktum, § 1-4 første ledd, § 2-2, § 3-1 siste ledd, § 3-2 siste ledd, § 4-1 siste ledd, § 4-2 fjerde ledd, § 4-3 femte ledd, § 4-4 siste ledd, § 4-5 sjette og syvende ledd og § 5-5, jf. delegeringsvedtak 29. juni 2021 nr. 2280.

I

I forskrift 6. desember 2011 nr. 1357 om utførelse av arbeid, bruk av arbeidsutstyr og tilhørende tekniske krav (forskrift om utførelse av arbeid) gjøres følgende endringer:

§ 1-4 nr. 20 skal lyde:

20. *gravearbeid*: graving av grøfter, sjakter og andre gravegroper i jordmasser.

Nåværende nr. 20 til 49 blir nr. 21 til 50.

Kapittel 21 skal lyde:

§ 21-1. Risikovurdering ved gravearbeid

Før gravearbeidet startes skal arbeidsgiver kartlegge og dokumentere forhold som kan innebære risiko for arbeidstakernes sikkerhet. På grunnlag av kartleggingen skal arbeidsgiver gjennomføre en risikovurdering.

Det skal gjennomføres ny risikovurdering ved endringer i forhold som kan påvirke arbeidstakernes sikkerhet.

Risikovurderingen skal særlig ta hensyn til:

- a. grunnforhold og terreng
- b. gravegroppens dybde
- c. værforhold
- d. belastning på grunnen fra omkringliggende bygninger eller konstruksjoner, lagringsplasser, arbeidsutstyr og lignende
- e. plassering av gravemasser

- f. trafikale forhold i graveområdet
- g. plassering og bruk av arbeidsutstyr og materialer
- h. behov for avstivning
- i. installasjoner i grunnen
- j. kjemisk og biologisk helsefare
- k. fallende gjenstander
- l. fallfare
- m. ergonomiske forhold
- n. behov for evakuering og rømningsveier.

§ 21-2. *Krav til opplæring i graving og arbeid i gravegroper*

Arbeidsgiver skal bare sette arbeidstakere som har gjennomgått særskilt opplæring i gravearbeid til graving dypere enn 1,25 meter.

Arbeidstakere som utfører arbeid i gravegroper skal ha gjennomgått opplæring for å kunne ivareta helse og sikkerhet.

Opplæringen skal gis av kompetente personer. Opplæringen skal gi arbeidstakerne nødvendige kunnskaper og ferdigheter om risiko og sikkerhetstiltak ved gravearbeider.

Opplæringen skal dokumenteres.

§ 21-3. *Informasjon til arbeidstakerne om risiko ved gravearbeid*

Arbeidsgiver skal sørge for at arbeidstakere får nødvendig informasjon om:

- a. risikovurderingene som er gjort av det aktuelle gravearbeidet
- b. hvilke vernetiltak som er nødvendige for sikker utførelse av arbeidet
- c. hvordan særlige risikoforhold som kan oppstå, skal håndteres.

§ 21-4. *Kompetansekrav*

Kun arbeidstakere som har nødvendig kompetanse kan bygge eller endre avstivninger i gravegrop.

Dersom gravegropen er dypere enn 2 meter, skal avstivningen dimensjoneres av en faglig kvalifisert person. Beregningene skal dokumenteres.

Før det graves under fundamenteringsnivå for bygningskonstruksjoner, eller der bakken påføres ekstra belastning, skal gravingen vurderes av person med geotekniske fagkunnskaper.

Før det graves grøft langs en skråningsfot, eller langs skråning som heller mer enn 1:10 inn mot grøfteside, skal gravingen vurderes av en person med nødvendige geotekniske kunnskaper før gravingen starter.

Konstruksjon, plassering, ombygging eller demontering av en fangdam eller senkekasse, skal bare skje under tilsyn av en kompetent person.

§ 21-5. *Plan for arbeidet*

Før det graves dypere enn 1,25 meter skal arbeidsgiver sørge for å utarbeide en plan for gravingen. Risikovurderingene som er gjennomført i henhold til § 21-1 skal ligge til grunn for planen.

Planen skal være lett tilgjengelig på arbeidsplassen. Planen skal oppbevares så lenge det er nødvendig for arbeidstakernes sikkerhet. Dersom det oppstår endringer som kan få betydning for arbeidstakernes sikkerhet, skal planen oppdateres.

Planen skal:

- a. vise lengdeprofil med beskrivelse av jordarter ned til 1 meter under utgravingsnivået og installasjoner i grunnen.
- b. vise typiske tverrprofiler. Når avstivning er planlagt, skal dette vises på tegningen.
- c. vise plassering av gravemasser.
- d. inneholde arbeidsinstruks som sikrer at gravearbeidet gjennomføres på en måte slik at arbeidstakernes helse og sikkerhet er ivarettatt på en fullt forsvarlig måte.

Ved mindre arbeider og i krisesituasjoner kan planene forenkles til en skisse.

§ 21-6. Kontroll av gravegrop

Arbeidsgiver skal sørge for at det gjennomføres nødvendige kontroller av gravegropen før og under gravearbeidet.

Gravegropen skal kontrolleres av kompetent person før arbeidstakere starter arbeid i gropen.

Kontrollene skal utføres på en på egnet og faglig forsvarlig måte. Kontrollene skal dokumenteres.

Mens det pågår arbeid i en gravegrop, skal gropen kontrolleres med intervaller som er tilpasset risikoforholdene. Etter uvær, tørkeperioder, store nedbørsmengder eller andre forhold som kan påvirke stabiliteten, skal gravegropen alltid kontrolleres før den tas i bruk igjen. Gravegropen som det ikke har vært utført arbeid i på én uke eller mer, skal også kontrolleres før arbeid i gravegropen startes igjen.

Hellingsvinkler, avstivninger, utgravde områder, forstøtninger, fangdammer og senkekasser skal kontrolleres regelmessig for å sikre at nødvendig stabilitet og styrke opprettholdes.

§ 21-7. Generelle forholdsregler ved gravearbeid

Arbeidsgiver skal sørge for at arbeidstakerne ikke utsettes for fare på liv eller helse ved gravearbeid.

Gravegropen skal ha sikker adkomst.

Ved gravekanter som er lavere enn 2 meter, kan det brukes loddrette sider uten avstivning, med mindre det foreligger særlige faremomenter. For alle andre gravegropen som ikke er avstivet, skal sidene gis en forsvarlig helling.

I frossen jord kan det graves med loddrette sider når gravegropen skal fylles igjen før det er fare for opptining. Er det gravd dypere enn telen, skal sidene under telen avstives, når det er fare for utrasing som kan skade person.

Opphold i gravegropen under riving av avstivning, er kun tillatt i den grad det er nødvendig.

Dersom grunnen i umiddelbar nærhet av gravegropen har ekstra belastning, for eksempel bygning eller andre konstruksjoner, lagerplass, eller lignende, skal det tas spesielle forholdsregler.

I gravegropen dypere enn 1 meter skal det alltid være en eller flere rømningsveier. Rømningsveier skal tilfredsstille relevante krav i arbeidsplassforskriften § 2-21.

§ 21-8. Plassering av gravemasser

Gravemasser skal plasseres slik at de ikke kan forårsake utrasing, og slik at de ikke er til hinder for ferdsel i området.

Det skal være minimum 1 meter fri avstand mellom massens fyllingsfot og gravekanten.

§ 21-9. *Gravegroper som skal avstives*

Arbeidsgiver skal sørge for at gravegroper dypere enn 1,25 meter avstives, eller gis forsvarlig helning. Beregningene for avstivning skal kunne dokumenteres.

Avstivninger skal stikke minimum 0,10 meter over gravekanten.

Dersom det brukes prefabrikkerte avstivninger eller annet fysisk vern i gravegroppen, skal bruksveiledning klart vise til hvilke dybder og til hvilke jordarter konstruksjonen er beregnet. Dersom det foreligger slik bruksveiledning, gjelder ikke kravet om at dokumenterte beregninger må være tilgjengelig på arbeidsplassen. Spunt regnes ikke som prefabrikkert avstivning.

§ 21-10. *Forstøtning og stabilisering av grunnen etter gravearbeid*

Arbeidsgiver skal sikre at det settes opp forstøtning så snart som mulig etter grunnarbeidet når stabiliteten i grunnen gjør det nødvendig for å ivareta arbeidstakernes sikkerhet.

§ 21-11. *Fangdammer ved gravearbeid*

Arbeidsgiver skal sørge for at forskalinger, midlertidige støtter og avstivninger er konstruert, beregnet, installert og vedlikeholdt slik at de kan motstå de påkjenninger de kan bli utsatt for.

II

Forskriften trer i kraft 1. januar 2022.